

T . C .
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-750 /4647

Ankara

23 / 9 . / 1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 24/8/1999 tarihinde kararlaştırılan "Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	Genel Kom.
Esas Kom.	Dışişleri Kom.
Tarih	1-10-1999 1/541
K. Md. V	K. D. Bşk. A. G. 1/541
BAŞKAN	M. K. Bulut

G E R E K Ç E

Malumları olduğu üzere, 6 Haziran 1990 tarihli ve 3655 ile 3656 Sayılı Kanunlarla onaylanması uygun bulunan "Ozon Tabakasının Korunmasına Dair Viyana Sözleşmesi" ile "Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü"na Türkiye'nin katılması, 8 Eylül 1990 tarihli 20629 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 1 Ağustos 1990 tarihli 90/773 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile uygun bulunarak, Sözleşme ve Protokol ulusal mevzuatımıza girmiştir. Ancak Protokol 19 Aralık 1991 tarihinde ülkemiz açısından yürürlüğe girmiştir.

Taraflar 27-29 Haziran 1990 tarihlerinde Londra'da yapılan Montreal Protokolü'na Taraf Ülkeler II. Toplantısı'nda Protokol'un 2.Maddesinin 9.fikrasına uygun olarak Protokol Ek A listesinde sıralanan kontrol altındaki maddelerin üretim ve tüketim oranları ile tarihlerinde bir takım ayarlamalar yapmışlardır. Bütün Taraflar için bağlayıcı olan ayarlamalar, 7 Mart 1991 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yine aynı toplantıda Viyana Sözleşmesi'nin 9.Maddesinin 4. fıkrası uyarınca, Protokol orijinal metninde bir takım değişiklikler de yapılmıştır. Protokol'un orijinal metninde olduğu gibi tarafların onay, kabul veya katılma belgesi vermesi zorunlu olan ve 10 Ağustos 1992 tarihinde onaylayan ülkeler açısından yürürlüğe giren değişikliklerle, kontrol altına alınan maddelerin sayısı artırılmış, bu maddeler için ayrı ayrı kontrol önlemleri getirilmiştir.

Değişikliklerle, Protokol'un orijinal metninde yer alan taraf olmayan devletlerle ticaretin kontrolü bütün bu maddeleri de içine alacak biçimde yeniden düzenlenmiştir. Yine bu değişikliklerle, Sekreteryaya kontrol altındaki maddelere ilişkin üretim,ithalat ve ihracat konusundaki rapor verme yükümlülüğü Protokol'un EK A listesinde yer alan maddelerin yanısıra EK B ve EK C (geçiş maddeleri) de yer alan maddeleri de içine alacak biçimde genişletilmiştir.

Türkiye'nin Londra Değişikliklerini onaylaması 27/9/1994 tarih ve 4042 sayılı Kanun bulunmuş, onaylama ile ilgili 8/11/1994 tarih ve 94/6214 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 28 Aralık 1994 tarih ve 22155 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Türkiye Londra Değişiklikleri Türkiye açısından 12 Temmuz 1995 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yine 23-25 Kasım 1992 tarihlerinde Kopenhag'da yapılan Montreal Protokoluna Taraf Ülkeler IV.Toplantısında Protokolün değişik hali üzerinde de bir takım ayarlama ve değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu ayarlamalarla Protokolün orijinal metni ile Londra Değişiklikleri ile kontrol altına alınan maddelerin üretim ve tüketim oranlarındaki azaltmaların zaman ve oranlarında yeni indirimler yapılmıştır. Bu ayarlamalardan orijinal Protokol metni ile kontrol altına alınan maddelerle ilgili olanlar, orijinal metne taraf ülkeler için geçerli olup, Londra değişiklikleri ile kontrol altına alınan maddeler için getirilen ayarlamalar da Londra Değişikliklerine taraf ülkeler için bağlayıcıdır. Bu ayarlamalar 23 Eylül 1993 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, Protokol orijinal metnine taraf olan Türkiye için de orijinal Protokol'le kontrol altına alınan maddelerle ilgili düzenlemeler bağlayıcıdır. Türkiye'nin Kopenhag Değişikliklerini onaylaması 7/07/1995 tarih ve 4118 sayılı Kanunla uygun bulunmuş, bu konudaki 8/8/1995 tarih ve 95/7184 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 29 Eylül 1995 tarih ve 22419 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış, Değişiklik de 8 Şubat 1996 tarihinde Türkiye için yürürlüğe girmiştir.

Kopenhag Değişiklikleri sonucunda getirilen en önemli düzenleme; Londra Değişiklikleri metninin EK C listesinde yer alan ve EK A ve EK B'de sıralanan maddelerin yerine geçici bir süre için kullanılabilecek maddeler (Hidrokloroflorokarbonlar), hidrobromoflorokarbonlar ile metil bromür maddesinin de azaltma programları kapsamına alınması olmuştur. Ayrıca Kopenhag Değişiklikleri ile Hidrobromoflorokarbonların oluşturduğu EK C Grup II maddelerinin Kopenhag Değişikliklerine taraf olmayan devletlerle yapılacak ticaretine yasaklama getirilmiştir. Ayrıca üretim, ithalat ve ihracatla ilgili rapor verme yükümlülüğü yeni kontrol altına alınan maddeleri de içine alacak biçimde genişletilmiştir.

5-7 Aralık 1995'de Viyana'da yapılan Taraf Ülkeler 7.Toplantısında kontrol altına alınan maddelerin üretim ve tüketim oranları ile takvimlerinde birtakım ayarlamalar yapılmıştır. Viyana ayarlamalarının bir bölümü 5 Ağustos 1996, bir bölümü de 1 Ocak 1997'de yürürlüğe girmiştir.

15-17 Eylül 1997'de Montreal'de yapılan Taraf Ülkeler 9.Toplantısında da Protokolün 2 defa değiştirilmiş ve 3 defa da ayarlamalara tabi tutulmuş metninde ayarlama ve değişiklikler yapılmıştır. 5 Haziran 1998 tarihinde yürürlüğe giren Ayarlamalarla; tarımda kullanılan metil bromür maddesi için öngörülen azaltma takvimi değiştirilmiştir. Buna göre; gelişmiş ülkeler için 1991 yılı üretim ve tüketim seviyelerine oranla aşağıdaki azaltma takvimi oluşturulmuştur:

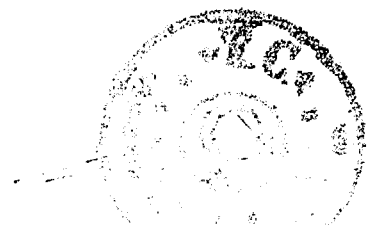
1 Ocak 1995-1 Ocak 1999	1991 seviyelerinde dondurma
1 Ocak 1999-1 Ocak 2001	yıllık %50'lik azaltma,
1 Ocak 2001-1 Ocak 2003	yıllık %70'lik azaltma
1 Ocak 2005	%100'lük azaltım

Bilindiği üzere Türkiye Protokolün 5.Maddesine uygun faaliyet gösteren ülkeler arasındadır. Dolayısıyla, Ayarlamalarla Türkiye'nin de aralarında yer aldığı 5.Madde ülkeleri için (GYÜ'ler) azaltma takviminin 1995-1998 yılları arasındaki üretim ve tüketimin ortalaması esas alınarak aşağıdaki gibi olması öngörülmüştür.

1 Ocak 2005-1 Ocak 2015	yıllık %20'lik azaltım
1 Ocak 2015	%100'lük azaltım

Tarım kimyasalı olarak ithal edilen ve ithalatı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının kontrolüne tabi olan metil bromürün ülkemizde kullanımdan kaldırılmasına yönelik çalışmalar anılan Bakanlığın koordinasyonunda sürdürülmekte olup, metil bromürün ulusal azaltma takviminin aşağıdaki gibi olması yönünde ön karara varılmıştır.

<u>Tarih</u>	<u>İthalatına izin verilecek Metil Bromür miktarı (ton)</u>
1 Ocak 1999	850 (1994-1998 yılları ortalaması)
1 Ocak 2000	800 (tütün fideliklerinde kaldırılacak)
1 Ocak 2001	750 (Depolanmış ürünlerden kaldırılacak)
1 Ocak 2002	600
1 Ocak 2003	500
1 Ocak 2004	400
1 Ocak 2005	300
1 Ocak 2006	200
1 Ocak 2007	100
1 Ocak 2008	-

Değişikliklerle de; Değişikliklerin yürürlüğe girmesinden itibaren 1 yıl içerisinde metil bromür maddesinin, taraf olmayan devletlerden ithalatı ile bu tür devletlere ihracatının yasaklanması; Protokolün 4.maddesindeki kontrol altındaki maddeleri üreten ve kullanan teknolojilerin ihracatı ile bu maddelerin üretimini kolaylaştıran ürün, ekipman, tesis ve teknolojilerin ihracatı için yardım, kredi, garanti ve sigorta programlarının sunulmasının yasaklanması öngörülmektedir.

Değişikliklerle ayrıca Protokol'deki yükümlülüklerini yerine getirmeyen tarafların kullanılmış, yeniden işlenmiş ve temizlenmiş maddelerin ihracatını yasaklaması ile tarafların 1 Ocak 2000 yılına kadar kontrol altındaki maddelerin ihracatı ve ithalatı için bir izin sistemi kurması, bu konuda Sekreteryaya bilgi sunması öngörülmektedir. Montreal Protokolü ile kontrol altına alınan, metil bromür maddesi dışındaki bütün maddelerin ithalatı 1993 yılından bu yana Çevre Bakanlığının kontrolüne tabidir. Metil bromür maddesi için ise Tarım Bakanlığı kontrol belgesi düzenlemektedir. Dolayısıyla Değişikliğin getirdiği ithalatın izne tabi tutulması hükmü ülkemiz tarafından zaten 1993 yılından bu yana uygulanmaktadır. Bu durumda izin sistemi konusunda sadece ihracatın izne bağlanması yükümlülüğünün yerine getirilmesi gerekecek olup, bu Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından Değişikliğe taraf olunmasını müteakiben yerine getirilecektir.

Bir ülkenin Protokol değişikliklerini onaylamaması durumunda; o ülkenin ilgili kararları onaylamadığı dolayısı ile de değişikliğe taraf olmadığı kabul edilmekte, Protokolün 4.Maddesindeki ticari yasaklama ve kısıtlamalarla ilgili getirilen Değişiklik hükümleri bu ülkelere karşı işletilmektedir.

Böyle bir durum daha önce Londra Değişikliklerine taraf olma işlemleri yürütülürken ülkemizin de karşısına çıkmış ve Türkiye 10 Ağustos 1993'den itibaren Londra Değişikliklerine taraf ülkelerin uygulamakla yükümlü oldukları ihracat yasaklaması nedeniyle, Londra Değişiklikleri ile kontrol altına alınan maddelerin ithalatında sorunlarla karşılaşmıştır. Ancak bu sorun; taraf ülkeler toplantılarında alınan kararların açık noktalarından yararlanılması suretiyle kısmen, Londra Değişikliğinin onaylanarak taraf olunmasını müteakiben de tamamen aşılmıştır.

Montreal Değişiklikleri henüz 10 ülke tarafından onaylanmıştır. Ancak bu ülkelerin sayısının kısa sürede Değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli sayıya ulaşması beklenmektedir. Bu Değişikliği Avrupa Birliği ülkeleri ile İsrail'in de onaylaması ve Değişikliğin yürürlüğe girmesi durumunda bu ülkeler ihracat yasağı kararını uygulamaya sokacaklarından, bu maddenin ithalatında problemlerle karşılaşılacaktır.

Bu bağlamda, yukarıdaki azaltma takviminin takip edilebilmesi ve başta metil bromür ithalatı olmak üzere bu maddenin yaygın olarak kullanıldığı tarım sektöründe sorunla karşılaşılmasından dolayı Montreal Değişikliklerini ülkemizin de onaylamasına ilişkin çalışmaların bir an önce tamamlanması gerekmektedir.

1166

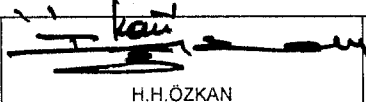
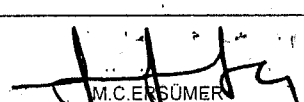
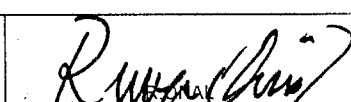
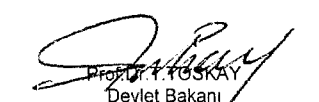
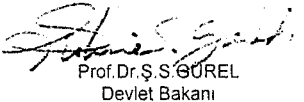
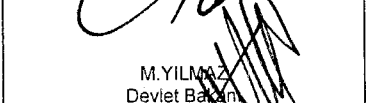
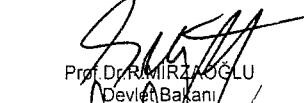
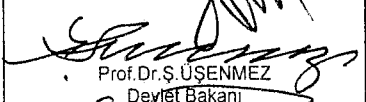
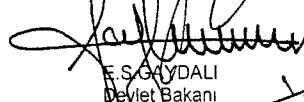
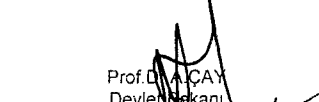
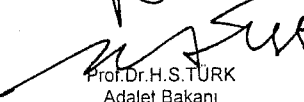
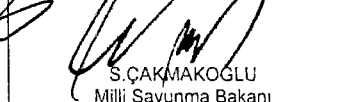
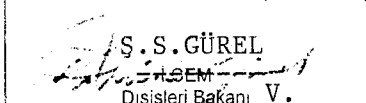
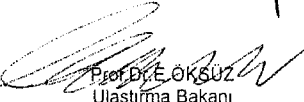
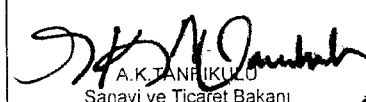
**OZON TABAKASINI İNCELTEN MADDELERE DAİR MONTREAL
PROTOKOLÜNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİĞİN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

Madde 1- 16 Eylül 1987 tarihinde Montreal'de imzaya açılan Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü'nde 15-17 Eylül 1997 tarihlerinde Montreal'de yapılan değişikliğin onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

 D. BAHÇELİ Devlet Bak.ve Başb. Yrd.	 H.H. ÖZKAN Devlet Bak.ve Başb. Yrd.	 M.C. ERŞÜMER En.ve Tab.Kay.Bak.ve Başb. Yrd.	 R. K. YÜCELEN Devlet Bakanı
 Prof. Dr. F. TOŞKAY Devlet Bakanı	 M. KELEŞ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. Ş. S. GÜREL Devlet Bakanı	 S. SOMUNCUOĞLU Devlet Bakanı
 M. TALOVA Devlet Bakanı	 M. YILMAZ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. R. MIRZA OĞLU Devlet Bakanı	 R. K. YÜCELEN Devlet Bakanı
 H. GEMİCİ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. Ş. ÜSENMEZ Devlet Bakanı	 E. S. GİYDALI Devlet Bakanı	 F. ÖNLÜ Devlet Bakanı
 Prof. Dr. M. CEY Devlet Bakanı	 M. ARTEMER Devlet Bakanı	 Prof. Dr. H. S. TÜRK Adalet Bakanı	 S. ÇAKMAK OĞLU Milli Savunma Bakanı
 S. TANTAN İçişleri Bakanı	 S. S. GÜREL Dışişleri Bakanı	 S. ORAL Maliye Bakanı	 M. BOSTANCIOĞLU Milli Eğitim Bakanı
 K. AYDIN Bağışlar ve Vakıflar Bakanı	 Doç. Dr. O. DÜRMÜŞ Sağlık Bakanı	 Prof. Dr. E. ÖKSÜZ Ulaştırma Bakanı	 Prof. Dr. H. Y. GÖKALP Tarım ve Köy İşleri Bakanı
 Y. OKUYAN Çalışma ve Sos. G. v. B. Bakanı	 A. K. TANRIKULU Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. I. TALAY Kültür Bakanı	 E. MUMCU Turizm Bakanı
 Prof. Dr. N. S. AĞAN	 A. Y. ŞEKİR		

TARAFLAR DOKUZUNCU TOPLANTISINDA KABUL EDİLEN
MONTREAL PROTOKOLU DEĞİŞİKLİĞİ

MADDE 1 : DEĞİŞİKLİK

A. Madde 4, Fıkra 1 3.tekrar

Aşağıdaki fıkra Protokolün 4. Maddesi 1 3.Tekrar fıkrası arkasına eklenecektir.

1 3.Tekrar. Tarafların her biri bu fıkranın yürürlüğe girmesinden sonraki 1 yıl içerisinde bu Protokol'e taraf olmayan herhangi bir devletten, Ek E'deki kontrol altındaki maddenin ithal edilmesini yasaklayacaktır.

B. Madde 4, fıkra 2 3.Tekrar

Aşağıdaki fıkra Protokolün 4. Maddesi 2 2.Tekrar fıkrası arkasına eklenecektir.

2 3.Tekrar. Tarafların her biri bu fıkranın yürürlüğe girmesinden sonraki 1 yıl içerisinde bu Protokole taraf olmayan devletlere Ek E'deki kontrol altındaki maddenin ihracını yasaklayacaktır.

C. Madde 4, fıkra 5,6 ve 7

Protokolün 4. Maddesinin 5,6 ve 7. fıkralarında geçen

ve Ek C Grup II'deki

ibaresinin yerine aşağıdaki ibareye yer verilecektir:

, Ek C Grup II ve Ek E'deki

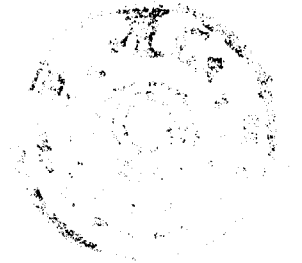
D. Madde 4, fıkra 8

Protokolün 4.maddesinin 8.fikrasında geçen

Madde 2G'ye

ibaresinin yerine, aşağıdaki ibareye yer verilecektir:

Madde 2G ve 2H'a

Mr. H. J.

E. Madde 4A: Taraflarla Ticaretin Kontrolu

Aşağıdaki maddenin Protokole Madde 4A olarak eklenmesi gerekecektir.

1. Taraflardan biri, kontrol altındaki bir madde için kendisine uygulanan geçiş döneminin (azaltma süresinin/phase-out date) bitiminde, Protokol uyarınca üstlendiği yükümlülüğü yerine getirmek üzere tüm önlemleri almış olmasına karşın, bu maddenin, Taraflarca temel olduğu kabul edilen kullanımlar dışındaki bir kullanım dolayısıyla, iç tüketim için üretimini durduramıyorsa, tahrip amaçlı olanların dışında, bu maddenin kullanılmış, yeniden işlenmiş ve temizlenmiş olan miktarının ihracını yasaklayacaktır.
2. Bu maddenin 1.fıkrası, Sözleşme'nin 11. maddesinin uygulanmasına (işlemesine) ve Protokol'ün 8.maddesinde düzenlenen Protokol hükümlerine uyulmaması süreci saklı kalmak kaydıyla (without prejudice) uygulanır. "

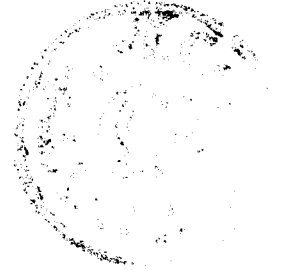
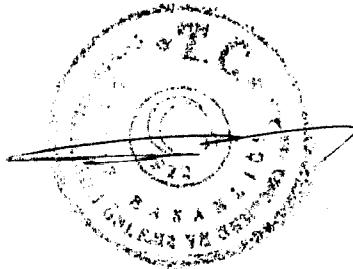
F. Madde 4B: Ruhsat Verme

Aşağıdaki madde Protokole Madde 4B olarak eklenecektir:

1. Tarafların her biri 1 Ocak 2000 veya bu maddenin kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay içerisinde (hangisi daha sonra ise) EK A, B, C ve E'de sıralanan yeni, kullanılmış, yeniden işlenmiş ve temizlenmiş kontrol altındaki maddelerin ithalat ve ihracatı bakımından bir ruhsat verme sistemi kuracak ve uygulanacaktır.
2. Bu maddenin 1. fıkrasına bağlı olmaksızın, 5. maddenin 1. fıkrasına uygun hareket eden bir Taraf, Ek C ve Ek E'de yeralan kontrol altındaki maddelerin ithalat ve ihracatı bakımından bir ruhsat sistemini kurmak ya da uygulamak konumunda olmadığına karar verirse, bu eylemleri yapmayı sırasıyla 1 Ocak 2005 ve 1 Ocak 2002 tarihine dek erteleyebilir.
3. Tarafların herbiri ruhsat sistemini yürürlüğe koyduğu tarihten itibaren 3 ay içerisinde sistemin kurulması ve işleyişi ile ilgili olarak Sekreteryaya rapor sunacaktır.
4. Sekreteryaya düzenli olarak kendisine ruhsat sistemi konusunda rapor sunan tarafların bir listesini hazırlayarak bütün taraflara dağıtacak ve bu bilgiyi ele alınması için Uygulama Komitesine, uygun tavsiyeleri de taraflara iletecektir.

MADDE 2. 1992 DEĞİŞİKLİKLERİ İLE İLİŞKİ

Hiçbir Devlet ya da bölgesel ekonomik bütünleşme örgütü, 25 Kasım 1992 tarihinde Kopenhag'da Taraflar Dördüncü Toplantısında kabul edilen değişiklik için, daha önce, ya da bununla aynı zamanda bir onay, kabul, tasvip ya da katılma belgesi sunmadıkça, işbu değişiklik için benzer bir belge sunamaz.

MADDE 3. YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

1. İşbu Değişiklik, Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü'ne Taraf olan Devletler ya da bölgesel ekonomik bütünleşme örgütlerince en az yirmi onay, kabul ya da tasvip belgesinin verilmesi koşuluna bağlı olarak, 1 Ocak 1999 tarihinde yürürlüğe girer. Bu koşulun sözkonusu tarihe dek gerçekleşmemesi durumunda, Değişiklik, bu koşulun sağlanmasını izleyen doksanıncı günde yürürlüğe girecektir.
2. 1. fıkra bakımından, bir bölgesel ekonomik bütünleşme örgütüncel sunulan böyle bir belge, bu örgüte üye devletlerce sunulan belgelere ek bir belge olarak sayılmayacaktır.
3. Bu değişiklik, 1. fıkarda düzenlendiği biçimde yürürlüğe girdikten sonra, Protokol'e Taraf herhangi bir devlet bakımından onay, kabul ya da tasvip belgesinin sunulduğu günü izleyen doksanıncı günde yürürlüğe girecektir.

